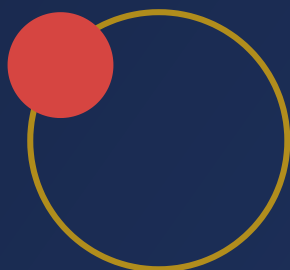

PENTRU STUDENȚI

Ghid pentru utilizarea etică a inteligenței artificiale

de către studenții Facultății de Drept

Cuprins

	1	Preambul	3
	2	Principii de bază	3
	3	Drepturile studenților	5
	4	Utilizări permise ale IA	6
	5	Utilizări nepermise și restricționate	8
	6	Menționarea utilizării IA în lucrare	10
	7	Cercetare și publicații științifice	11
	8	Checklist pentru utilizare etică	12
	9	Recomandări practice	12
	10	Sanțiuni și procedură	13
	11	Dispoziții finale	13
	12	Resurse	14

Cum se citește acest ghid

Regulile obligatorii se găsesc, în special, în secțiunile 5, 6, 7 și 10. Principiile de bază, checklistul și recomandările practice (secțiunile 2, 8 și 9) au caracter orientativ.

Ghidul se aplică împreună cu Ghidul pentru utilizarea etică a inteligenței artificiale de către cadrele didactice ale Facultății de Drept.

SECȚIUNEA 1

Preambul

Instrumentele de inteligență artificială (IA) generativă – precum ChatGPT, Gemini, Claude, Copilot – pot fi resurse utile pentru învățare, cercetare și dezvoltare profesională. Facultatea de Drept încurajează utilizarea etică, responsabilă și critică a acestor instrumente în activitatea academică.

Folosirea instrumentelor IA nu transferă responsabilitatea: aceasta rămâne, integral, a studentului care predă lucrarea. Utilizarea lor necorespunzătoare poate conduce la erori de interpretare, la încălcarea eticii academice, a drepturilor de autor, a normelor privind protecția datelor și a confidențialității informațiilor. În studiul dreptului, verificarea are o importanță aparte: o normă abrogată, o hotărâre judecătorească inexistentă sau o citare inexactă, preluate fără verificare dintr-un răspuns generat de IA, duc la concluzii juridice greșite.

Scopul prezentului Ghid nu este de a limita utilizarea instrumentelor IA, ci de a sprijini formarea competențelor necesare pentru a le folosi cu discernământ. Ghidul stabilește principii și reguli aplicabile tuturor studenților Facultății de Drept, în concordanță cu recomandările europene și internaționale privind utilizarea responsabilă a tehnologiilor emergente și cu bunele practici în domeniu. Acolo unde o disciplină are reguli proprii mai stricte, acelea se aplică cu prioritate.

În sensul prezentului Ghid, instrumentele de inteligență artificială sunt, în principal, cele de IA generativă, care produc text, imagini, cod sau alte conținuturi pe baza cerințelor utilizatorului, inclusiv funcțiile de acest tip integrate în procesoare de text, motoare de căutare, baze de date juridice sau aplicații de traducere și de corectură. Prevederile privind instrumentele de detectare și deciziile automate se aplică oricărui sistem bazat pe IA.

SECȚIUNEA 2

Principii de bază

Acestea sunt principii de bază, a căror respectare contribuie la consolidarea culturii integrității academice și a unui climat de încredere reciprocă în cadrul Facultății de Drept.

Regulile specifice fiecărei discipline sunt stabilite de cadrul didactic și comunicate studenților potrivit secțiunii 3.

2.1 Responsabilitate și verificare umană

Studentul este responsabil pentru acuratețea informațiilor incluse în lucrările sale și pentru modul în care le folosește. IA poate oferi sprijin, dar nu înlocuiește gândirea critică și discernământul profesional. Modelele IA pot genera erori („halucinații”), informații incomplete sau neactualizate; verificarea rămâne obligatorie.

Toate datele juridice obținute prin IA (norme juridice, jurisprudență, doctrină) trebuie verificate în sursele primare. Legislația se verifică în forma în vigoare la data relevantă, în surse oficiale, precum Monitorul Oficial al României sau portalul legislativ al Ministerului Justiției, iar jurisprudența, pe paginile oficiale ale

instanțelor sau în bazele de date juridice de specialitate. Rezultatele obținute cu ajutorul IA se tratează ca sugestii preliminare, nu ca opinii juridice.

2.2 Transparență și trasabilitate

Utilizarea IA care contribuie la rezultatul unei activități academice trebuie menționată clar, într-o formă potrivită tipului de lucrare, potrivit secțiunii 6. Nivelul de detaliu al mențiunii este proporțional cu contribuția IA la realizarea lucrării.

IA funcționează adesea ca o „cutie neagră”, adică nu este întotdeauna posibil să înțelegem cum a ajuns la un anumit rezultat. De aceea, studentul trebuie să poată explica el însuși cum a folosit instrumentul, ce contribuție a avut acesta la lucrare și cum a verificat informațiile obținute. Prin trasabilitatea utilizării IA se înțelege posibilitatea de a reconstitui astfel procesul de lucru: ce întrebări au fost adresate, ce rezultate au fost obținute și cum au fost verificate.

Orice rezultat obținut cu sprijinul IA trebuie să respecte drepturile de proprietate intelectuală și să permită recunoașterea contribuției reale a autorului.

2.3 Integritate academică

Prezentarea unui conținut generat de IA drept creație proprie, fabricarea de informații, citări sau rezultate ori utilizarea IA pentru eludarea regulilor academice sunt incompatibile cu principiile integrității academice. Citările generate de IA trebuie întotdeauna verificate în sursele primare.

În anumite situații, instrumentele IA pot reproduce, integral sau parțial, fragmente existente în sursele utilizate pentru antrenarea modelelor („regurgitare”). Din acest motiv, studenții trebuie să verifice originalitatea conținutului generat și să nu preia fragmente fără a le identifica și cita sursa, pentru a evita plagiatul sau încălcarea drepturilor de autor.

2.4 Confidențialitate și drepturi de autor

Atunci când folosesc instrumente IA, studenții respectă legislația privind protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea informațiilor și drepturile de autor, precum și reglementările aplicabile sistemelor de inteligență artificială, în special Regulamentul (UE) 2024/1689 (AI Act).

Nu se introduc în instrumente IA informații confidențiale, date cu caracter personal, materiale protejate prin drepturi de autor sau documente interne, fără respectarea normelor legale și instituționale aplicabile. Informațiile despre cazuri reale se folosesc numai după anonimizarea lor completă.

Informațiile la care studenții au acces în timpul practicii de specialitate sau al altor activități desfășurate în instanțe, parchete, cabinete de avocatură, birouri notariale ori instituții publice rămân supuse obligațiilor de confidențialitate stabilite de instituția-gazdă și nu se introduc în instrumente IA fără acordul expres al acesteia.

2.5 Competențe și utilizare responsabilă

Utilizarea responsabilă a IA implică dezvoltarea competențelor digitale, a gândirii critice și a capacității de a evalua argumente juridice produse automat. Studenții sunt încurajați să analizeze raționamentele propuse

de IA, nu doar rezultatul final. Instrumentele IA nu pot substitui analiza juridică realizată de un profesionist al dreptului.

A ști să folosești un instrument de inteligență artificială nu înseamnă doar a formula bine o cerință, ci și a înțelege de ce greșește atunci când greșește: răspunde plauzibil și când nu știe, preia prejudecățile din datele cu care a fost antrenat și nu distinge singur între o sursă solidă și una inventată.

Responsabilitatea în utilizarea inteligenței artificiale presupune și folosirea rațională a resurselor digitale, având în vedere impactul energetic și de mediu al acestor tehnologii. Fiecare interogare consumă energie, iar apelul la IA pentru sarcini care se rezolvă mai simplu și mai repede altfel nu este nici eficient, nici justificat.

2.6 Echitate și acces

Accesul la instrumentele de inteligență artificială nu este egal: versiunile gratuite au, de regulă, funcții mai restrânse și limite de utilizare mai mici decât cele cu plată, iar calitatea răspunsurilor poate fi mai slabă în alte limbi decât engleza, inclusiv în limba română. Din acest motiv, rezolvarea unei sarcini academice nu poate fi condiționată de utilizarea unui instrument care nu este nici pus la dispoziție de Universitate, nici accesibil gratuit tuturor studenților, fără crearea unui cont personal.

Atunci când utilizarea IA este permisă, evaluarea are în vedere contribuția proprie a studentului, nu performanța instrumentului folosit.

Utilizarea instrumentelor bazate pe IA aprobate ca măsuri de sprijin pentru studenții cu dizabilități, potrivit procedurilor Universității, nu constituie încălcare a prezentului Ghid, iar mențiunea prevăzută la secțiunea 6 nu trebuie să dezvăluie motivul utilizării.

SECȚIUNEA 3

Drepturile studenților

În legătură cu utilizarea inteligenței artificiale, studenții Facultății de Drept au dreptul:

- ✓ Să cunoască, de la începutul activității la fiecare disciplină, dacă și în ce condiții pot folosi IA, inclusiv în evaluare, și cum trebuie menționată această utilizare în lucrările predate;
- ✓ Să solicite și să primească lămuriri privind aceste reguli de la cadrul didactic sau, pentru lucrările de licență și de disertație, de la coordonator;
- ✓ Să fie informați dacă lucrările lor vor fi verificate cu instrumente de detectare a conținutului generat de IA;
- ✓ Să nu li se ceară folosirea unui instrument IA care nu este pus la dispoziție de Universitate sau accesibil gratuit, fără crearea unui cont personal la un serviciu extern;

- Să fie informați în prealabil atunci când Universitatea folosește sisteme IA la admitere, la evaluarea rezultatelor învățării sau la supravegherea examenelor; aceste sisteme („sisteme cu risc ridicat”, potrivit art. 6 alin. (2) și anexei III pct. 3 din Regulamentul (UE) 2024/1689) se folosesc numai cu supraveghere umană și cu respectarea cerințelor legale aplicabile;
- Să nu fie supuși, inclusiv la examenele online, unor sisteme care deduc emoțiile persoanelor, practică interzisă prin art. 5 alin. (1) lit. f) din Regulamentul (UE) 2024/1689, cu excepția situațiilor justificate de motive medicale sau de siguranță;
- Să nu fie sancționați decât în urma procedurii prevăzute la secțiunea 10 și în Codul de etică și deontologie profesională al Universității „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș, după ce au fost ascultați, și să conteste decizia potrivit legii și regulamentelor Universității.

Cadrul didactic comunică regulile prin fișa disciplinei sau prin alte mijloace accesibile. Regulile care privesc evaluarea se comunică la începutul semestrului, iar modificarea lor ulterioară se face numai în condițiile prevăzute de reglementările privind drepturile studenților. Dacă fișa disciplinei nu cuprinde aceste precizări, cadrul didactic le comunică la prima activitate didactică, pe platforma de curs sau printr-un alt mijloc care permite consultarea lor ulterioară; până atunci, se aplică regulile generale din secțiunile 4–6.

Fiecare cadru didactic decide, în limitele prezentului Ghid și ale reglementărilor Universității, dacă și în ce măsură permite utilizarea IA la disciplina pe care o predă, inclusiv în evaluare. Interdicțiile privind lipsa mențiunii, fabricarea de informații, plagiatul și protecția datelor nu pot fi ridicate prin regulile disciplinei.

EXEMPLU DE PRECIZARE

La această disciplină, IA poate fi folosită pentru documentare și corectură lingvistică la referat, cu menționarea utilizării potrivit secțiunii 6 din Ghid; nu poate fi folosită la testele de seminar, la rezolvarea spețelor în sala de curs sau de seminar și la examenul final.

SECȚIUNEA 4

Utilizări permise ale IA

IA este un instrument complementar studiului juridic și poate contribui la învățarea activă, explorarea de idei și îmbunătățirea exprimării academice, dacă este utilizată cu discernământ.

IA poate fi utilizată, cu respectarea principiilor de mai sus, pentru:

- Înțelegerea preliminară a unui subiect, explicații sau clarificări ale conceptelor juridice;
- Generarea de idei de cercetare, planuri, structuri sau rezumate, cu verificarea ulterioară a informațiilor;
- Sugestii bibliografice sau sprijin în documentare, cu revizuirea atentă a referințelor;
- Traduceri automate preliminare, revizuite de autor sau de un specialist;
- Corecturi gramaticale, lingvistice sau stilistice, cu menționarea utilizării IA în lucrare;

- ✓ Simulări de interogatorii, pledoarii sau consultații juridice pe cazuri ipotetice, cu verificarea ulterioară a soluțiilor;
- ✓ Redactarea unor modele preliminare de acte juridice, cu verificare și adaptare de către student;
- ✓ Exersarea argumentării juridice prin dialog, întrebări și contraargumente.

Nu este necesară menționarea corectorului ortografic automat. Se menționează corecturile și reformulările propuse de instrumente precum Grammarly sau Copilot, iar informațiile din rezumatele generate de motoarele de căutare se verifică și se citează din sursa originală.

Materialele didactice puse la dispoziția studenților de cadrul didactic, precum și înregistrările activităților didactice realizate cu acordul acestuia, pot fi introduse în instrumente IA pentru studiu individual, cu excepția cazului în care titularul disciplinei a interzis acest lucru.

EXEMPLE

✓ **Învățare și înțelegere**

Folosești ChatGPT pentru a obține o explicație simplificată a conceptului de *culpă juridică* sau a diferenței dintre *drept public* și *drept privat*, apoi reformulezi ideile în cuvintele tale și consulți surse primare (coduri, tratate, jurisprudență).

✓ **Structurare a lucrării**

Ceri IA să propună o posibilă structură pentru un referat despre răspunderea civilă delictuală, dar scrii personal conținutul final.

✓ **Documentare preliminară**

Folosești IA pentru a obține o listă orientativă de surse bibliografice, apoi verifici dacă acestea există și sunt corecte, în baze de date juridice.

✓ **Rezumarea unei hotărâri**

Ceri IA să rezume o decizie a Curții Constituționale descărcată de pe pagina oficială a Curții, apoi citești considerentele relevante și citezi decizia, nu rezumatul.

✓ **Traducere preliminară**

Utilizezi DeepL sau ChatGPT pentru o traducere de lucru a unui articol dintr-o revistă juridică de limbă engleză, verifici termenii tehnici și menționezi că traducerea este neoficială.

✓ **Corectură lingvistică**

Folosești IA pentru revizuirea gramaticii unei lucrări, dar nu modifizi sensul argumentelor juridice.

✓ Simulări practice și dezvoltarea abilităților juridice

Folosești ChatGPT pentru a simula un dialog între avocat și client într-un caz ipotetic de răspundere contractuală, pentru a exersa formularea întrebărilor și analiza faptelor juridice, apoi verifici în doctrină dacă soluțiile propuse sunt corecte. Într-un alt exercițiu, simulezi consultația unui client care are o problemă de drept al muncii, pentru a înțelege cum se aplică dispozițiile legale într-un caz concret, apoi verifici soluțiile propuse în Codul muncii.

✓ Redactarea preliminară a actelor juridice

Soliciți unui instrument IA să genereze o versiune preliminară a unui contract de închiriere sau a unei cereri de chemare în judecată, pentru a înțelege structura generală a documentului. Ulterior, compari textul cu modelele oficiale și legislația în vigoare, corectând formulările inadecvate sau erorile juridice.

✓ Exersarea argumentării juridice

Îi soliciți IA să îți ofere argumente pro și contra pentru o temă de seminar, cum ar fi „Pedeapsa capitală”. Folosești răspunsurile doar ca punct de plecare și apoi formulezi propria analiză, pe baza suportului de curs și a legislației.

În lipsa unor reguli specifice comunicate de cadrul didactic pentru o anumită disciplină, se aplică utilizările permise din prezenta secțiune și interdicțiile din secțiunea 5, iar în situațiile neprevăzute utilizarea inteligenței artificiale se apreciază cu discernământ și responsabilitate, în raport cu obiectivele activității academice. Lucrarea predată trebuie să reflecte propria contribuție intelectuală, iar sprijinul oferit de IA nu poate înlocui competențele care fac obiectul evaluării. În lipsa unor reguli specifice, studentul nu poate fi sancționat pentru o utilizare a IA care respectă prevederile secțiunilor 4–6.

SECȚIUNEA 5

Utilizări nepermise și restricționate

Nu este permisă utilizarea IA pentru:

- ✗ Predarea unor lucrări generate integral sau parțial de IA, fără menționarea utilizării;
- ✗ Predarea, ca lucrare proprie supusă evaluării, a unui conținut generat integral sau în cea mai mare parte de IA, chiar dacă utilizarea este menționată, fără permisiunea expresă a cadrului didactic;
- ✗ Generarea de citări, jurisprudență, referințe, date sau exemple fabricate;
- ✗ Obținerea de răspunsuri la examene, teste sau alte evaluări, cu excepția cazului în care cadrul didactic a permis expres această utilizare;
- ✗ Reformularea unor texte preluate din alte surse, în scopul ascunderii preluării (denumită uneori „plagiat asistat de IA”);

- × Introducerea în instrumente IA a documentelor confidențiale sau a datelor cu caracter personal, cu încălcarea regulilor aplicabile ori, în cazul datelor cu caracter personal, fără anonimizarea lor, astfel încât persoanele să nu mai poată fi identificate; simpla eliminare a numelor nu este suficientă;
- × Introducerea în instrumente IA a actelor din dosare și a altor documente sau informații obținute în timpul practicii de specialitate, fără acordul expres al instituției-gazdă.

EXEMPLE

× **Lucrări generate de IA**

Predai un eseu despre drepturile fundamentale ale omului, creat integral sau parțial de un instrument IA, fără să menționezi utilizarea acestuia – poate constitui fraudarea evaluării, abatere prevăzută de Legea învățământului superior nr. 199/2023.

× **Fabricarea de informații**

Folosești IA pentru a crea citări sau jurisprudență fictivă („Curtea de Apel București, decizia nr. 999/2022” – care nu există) – este interzis. Instanțe din mai multe state au sancționat deja avocați care au invocat în fața lor hotărâri judecătorești inventate de instrumente IA.

× **Plagiat prin reformulare**

Introduci fragmente dintr-un articol academic în ChatGPT și ceri reformularea lor „pentru a nu fi detectate de antiplagiat” – constituie plagiat, indiferent de instrumentul folosit pentru reformulare.

× **Utilizare în examene**

Deschizi un instrument IA în timpul unui examen, test sau colocviu pentru a obține răspunsuri, fără ca acest lucru să fie permis – poate constitui fraudarea evaluării și poate atrage anularea rezultatului.

× **Confidențialitate încălcată**

Încarci într-un model IA public un caz practic cu nume reale sau date despre persoane ori acte dintr-un dosar consultat în timpul practicii de specialitate – poate încălca normele privind protecția datelor și obligațiile de confidențialitate.

× **Traduceri neoficiale nerevizuite**

Preiei dintr-o traducere automată nevalidată pasaje dintr-o hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului și le citezi ca atare, fără verificarea terminologiei și fără menționarea utilizării IA – citatele juridice astfel preluate sunt considerate eronate și pot altera sensul juridic al textului.

SECȚIUNEA 6

Menționarea utilizării IA în lucrare

Utilizarea IA care a contribuit la conținutul, structura sau formularea lucrării trebuie menționată transparent, printr-o notă de subsol, o secțiune distinctă sau o declarație explicită. Mențiunea indică instrumentul folosit, scopul utilizării, data și, dacă este cazul, promptul.

Instrumentele de inteligență artificială nu sunt surse bibliografice și nu înlocuiesc obligația de a cita sursele originale. Rolul IA se menționează separat, iar afirmațiile și datele obținute cu ajutorul ei trebuie verificate și susținute prin surse credibile – legislație, jurisprudență, doctrină. Atunci când este util pentru verificarea sau reproducerea demersului, autorul poate indica și versiunea aplicației sau prompturile esențiale.

55 MODEL COMPLET RECOMANDAT

La realizarea acestei lucrări am folosit [instrumentul și versiunea – de exemplu, ChatGPT, versiunea X], în [perioada utilizării], pentru [scopul utilizării – de exemplu, generarea unor idei preliminare, structurarea lucrării, redactarea rezumatului, corectura lingvistică]. Am verificat independent informațiile obținute cu ajutorul IA și acuratețea juridică a tuturor fragmentelor realizate cu sprijinul acesteia, pe care le-am revizuit. Ideile, analiza și concluziile finale îmi aparțin și îmi asum integral conținutul lucrării. [Dacă este cazul:] Nu am utilizat instrumente IA pentru [de exemplu, redactarea textului, analiza jurisprudenței, formularea concluziilor].

55 EXEMPLU SCURT (RECOMANDAT PENTRU NOTE DE SUBSOL)

Lucrarea a fost realizată cu sprijinul instrumentului ChatGPT (versiunea X, [luna și anul]), utilizat pentru corectură lingvistică și structurarea conținutului.

În cazul lucrărilor realizate în echipă, declarația privind utilizarea IA se face în numele tuturor membrilor și precizează partea din lucrare la care se referă fiecare utilizare; răspunderea pentru o utilizare nedeclarată se apreciază individual.

Pentru lucrările de licență și de disertație, regulile privind utilizarea IA se stabilesc prin regulamentele specifice ale Facultății de Drept și ale Universității și se comunică de coordonator la începutul colaborării. În declarație se indică perioada utilizării și scopurile principale, iar prompturile esențiale se păstrează pentru a fi prezentate la cerere.

Înainte de susținerea lucrării de licență sau de disertație, coordonatorul poate verifica, împreună cu studentul, declarația privind utilizarea IA. Dacă declarația nu corespunde modului în care a fost elaborată lucrarea, coordonatorul poate condiționa avizarea lucrării pentru susținere de corectarea declarației sau de refacerea părților în cauză.

Prevederile prezentei secțiuni se aplică atunci când studenții participă la sesiuni de comunicări științifice, la concursuri sau la proiecte de cercetare ori publică articole, inclusiv în reviste studentești. Ele completează regulile din secțiunile 4–6.

În activitatea de cercetare, instrumentele IA pot fi utilizate ca suport în documentare, în prelucrarea datelor și în redactare, cu condiția ca elaborarea propriu-zisă a demersului științific și responsabilitatea pentru rezultate să rămână ale autorului. Cu respectarea principiilor de bază, IA poate fi utilizată în cercetare pentru:

- ✓ Explorarea preliminară a literaturii de specialitate și identificarea unor direcții de cercetare;
- ✓ Rezumarea unor texte extinse, cu verificarea ulterioară a fidelității rezumatului față de original;
- ✓ Revizuirea lingvistică și stilistică a manuscriselor, inclusiv traducerea lor preliminară;
- ✓ Prelucrarea unor date empirice, de exemplu statistici judiciare, cu validarea metodelor și a rezultatelor de către autor;
- ✓ Structurarea preliminară a planului unui articol sau a unei argumentații, dezvoltate ulterior de autor.

Instrumentele IA pot genera referințe bibliografice inexistente sau pot atribui unor lucrări ori unor hotărâri judecătorești reale concluzii pe care acestea nu le susțin. Din acest motiv, fiecare referință obținută cu ajutorul IA se verifică prin consultarea sursei originale, înainte de a fi inclusă în bibliografie sau invocată în text.

Instrumentele de inteligență artificială nu pot avea calitatea de autor sau coautor al unei publicații științifice. Calitatea de autor presupune asumarea răspunderii pentru conținutul lucrării și capacitatea de a răspunde pentru acesta în fața comunității științifice, condiții pe care aceste instrumente nu le pot îndeplini.

Atunci când contribuția IA la elaborarea unei lucrări este substanțială – preluare de text, prelucrarea datelor sau realizarea unor elemente grafice –, aceasta se declară explicit în secțiunea prevăzută de revistă sau de organizatori ori, în lipsa acesteia, în secțiunea de metodologie sau într-o notă la începutul lucrării, cu indicarea instrumentului, a versiunii și a scopului utilizării. Declararea contribuției nu diminuează răspunderea autorilor pentru conținutul publicat.

Datele de cercetare nepublicate, lucrările altor autori primite spre lectură sau evaluare și datele cu caracter personal nu se introduc în instrumente IA publice. O parte dintre aceste servicii – în special cele utilizate prin conturi individuale, gratuite sau cu plată – rețin conținutul transmis și îl pot utiliza pentru antrenarea modelelor, ceea ce poate atrage pierderea caracterului confidențial al informațiilor.

Generarea sau modificarea cu ajutorul IA a datelor, a imaginilor ori a rezultatelor cercetării și prezentarea lor drept autentice constituie confecționare sau falsificare de rezultate ori de date, în sensul art. 4 lit. b) și c) din Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare și al art. 168 alin. (1) lit. a) și b) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, și se sancționează potrivit reglementărilor în vigoare, indiferent de mijloacele tehnice utilizate.

Politicile revistelor, ale editurilor și ale organizatorilor de manifestări științifice privind utilizarea IA sunt diferite și se pot modifica. Înainte de transmiterea unei lucrări, autorii verifică și respectă cerințele aplicabile, care completează prevederile prezentului Ghid. Aceste cerințe nu pot justifica încălcarea regulilor privind protecția datelor, confidențialitatea sau autenticitatea datelor de cercetare.

SECȚIUNEA 8

Checklist pentru utilizare etică

- ☒ Lucrarea reflectă gândirea și contribuția mea proprie;
- ☒ Am verificat în sursele primare normele, hotărârile, referințele și celelalte informații obținute cu ajutorul IA;
- ☒ Am folosit IA doar ca instrument auxiliar, nu ca sursă principală;
- ☒ Am menționat clar utilizarea IA și am respectat instrucțiunile cadrului didactic;
- ☒ Am respectat confidențialitatea datelor personale și profesionale;
- ☒ Am păstrat prompturile și răspunsurile relevante, pentru a le putea prezenta la cerere.

SECȚIUNEA 9

Recomandări practice

- Înainte de a folosi IA pentru teme sau proiecte, consultați politica cadrului didactic privind utilizarea acestor instrumente – unele discipline pot avea reguli specifice;
- Folosiți IA ca sprijin, nu ca substitut al reflecției juridice personale, al lecturii bibliografiei recomandate și al studiului individual;
- Consultați întotdeauna sursele primare înainte de a cita;
- Verificați forma în vigoare a normelor la data relevantă – instrumentele IA lucrează adesea cu versiuni depășite ale legislației;
- Pentru traduceri, verificați terminologia juridică;
- Evitați introducerea de date sensibile în instrumente online;
- Păstrați, pentru transparență, copii ale interacțiunilor relevante cu IA (prompturi și răspunsuri), cel puțin până la încheierea situației la disciplina respectivă, iar pentru lucrarea de licență sau de disertație, până la susținerea acesteia.

ATENȚIE

La disciplinele în care redactarea, argumentarea, traducerea juridică sau rezolvarea independentă a unor spețe constituie ele însele competențe evaluate, cadrul didactic poate stabili reguli mai restrictive privind utilizarea instrumentelor IA. Studenții au obligația de a respecta cerințele specifice comunicate pentru fiecare disciplină.

SECȚIUNEA 10

Sanțiuni și procedură

Nerespectarea regulilor obligatorii din prezentul Ghid poate constitui abatere de la normele de etică și integritate academică și se sancționează potrivit Codului de etică și deontologie profesională al Universității „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș și regulamentelor Universității. Sancțiunile care pot fi aplicate studenților sunt cele prevăzute la art. 174 alin. (3) din Legea învățământului superior nr. 199/2023 și în Codul de etică și deontologie profesională al Universității.

În caz de suspiciune, cadrul didactic poate invita studentul să explice modul în care a realizat lucrarea și poate solicita detalii suplimentare, precum prompturile folosite și răspunsurile obținute. Cadrul didactic consemnează explicațiile studentului și, dacă suspiciunea se menține, sesizează structura competentă, potrivit regulamentelor Universității.

Utilizarea IA fără menționare, în situațiile în care menționarea este obligatorie, poate constitui fraudarea evaluării, inclusiv în cazul lucrărilor de licență sau de disertație. La aprecierea faptei se au în vedere amploarea contribuției IA, caracterul intenționat al omisiunii, regulile comunicate la disciplina respectivă și eventuala repetare a faptei.

Rezultatele instrumentelor automate de detectare a conținutului generat de IA au caracter orientativ și nu constituie, prin ele însele, dovada unei utilizări neetice. Ele nu pot fi temeiul unic al unei decizii care afectează un student; evaluarea se face în ansamblu, prin raportare la conținutul lucrării, la explicațiile oferite de student și la celelalte elemente.

Furnizarea de răspunsuri generate cu IA altor colegi în timpul evaluărilor poate constitui, de asemenea, fraudarea evaluării.

Înainte de adoptarea unei decizii de sancționare sau de anulare a rezultatelor unei evaluări, studentul este ascultat și poate arăta cum a lucrat – prin prezentarea orală a conținutului, prin etapele intermediare ale lucrării sau prin istoricul interacțiunilor cu instrumentul IA. Lipsa acestui istoric nu constituie, prin ea însăși, dovada unei utilizări nepermise. Utilizarea nepermisă constatată în timpul unui examen se consemnează pe loc, potrivit regulamentelor Facultății și ale Universității privind desfășurarea examenelor, iar ascultarea studentului are loc înainte de stabilirea consecințelor. Decizia poate fi contestată potrivit legii și regulamentelor Universității.

Abaterile de la regulile privind cercetarea și publicațiile științifice se sancționează potrivit Legii nr. 206/2004 și art. 168 din Legea nr. 199/2023, precum și potrivit prezentei secțiuni.

SECȚIUNEA 11

Dispoziții finale

Utilizarea inteligenței artificiale nu modifică principiile care guvernează activitatea academică, ci contextul în care acestea se aplică. Cerințele privind originalitatea lucrărilor, verificarea informațiilor, corectitudinea evaluării și respectarea drepturilor de autor rămân aceleași; prezentul Ghid precizează modul în care ele se aplică atunci când în activitatea academică intervin instrumente de inteligență artificială.

Prezentul Ghid, aprobat de Consiliul Facultății de Drept, se aplică de la data aprobării, împreună cu Ghidul pentru utilizarea etică a inteligenței artificiale de către cadrele didactice ale Facultății de Drept (denumit în continuare *Ghidul pentru cadrele didactice*), regulamentul de studii, Codul de etică și deontologie profesională și celelalte reglementări ale Universității. Prevederile sale se aplică lucrărilor predate și evaluărilor desfășurate după această dată, inclusiv lucrărilor de licență și de disertație începute anterior.

Prevederile formulate ca obligații sau interdicții, în special cele din secțiunile 5, 6, 7 și 10, sunt obligatorii pentru studenții Facultății. Drepturile prevăzute la secțiunea 3 se respectă de cadrele didactice care desfășoară activități la Facultatea de Drept. Principiile de bază, lista de verificare și recomandările practice (secțiunile 2, 8 și 9) au caracter orientativ. Abaterile și sancțiunile se stabilesc și se aplică potrivit legii și Codului de etică și deontologie profesională al Universității.

Facultatea aduce prezentul Ghid la cunoștința studenților la începutul fiecărui an universitar, iar cerințele specifice fiecărei discipline se preiau în fișele disciplinelor.

Evoluția rapidă a tehnologiilor de inteligență artificială impune actualizarea periodică a prezentului Ghid. Facultatea îl revizuieste cel puțin o dată în fiecare an universitar, odată cu Ghidul pentru cadrele didactice, precum și ori de câte ori intervin modificări legislative sau evoluții tehnologice care afectează aplicarea prevederilor sale. Revizuirea are în vedere situațiile întâlnite în predare și în evaluare, întrebările formulate de studenți și de cadrele didactice, precum și cazurile analizate de Comisia de etică universitară. Studenții pot transmite observații și propuneri prin reprezentanții lor în Consiliul Facultății.

SECȚIUNEA 12

Resurse

Prezentul Ghid este elaborat în concordanță cu [Codul european de conduită pentru integritatea cercetării](#) (ALLEA, ediția revizuită, 2023), [Recomandarea UNESCO privind etica inteligenței artificiale](#) (2021), [UNESCO Guidance for Generative AI in Education and Research](#) (2023), [ERA Living Guidelines on the Responsible Use of Generative AI in Research](#) (Comisia Europeană, a treia versiune, mai 2026), [Orientări privind utilizarea etică a inteligenței artificiale și a datelor în procesul de predare și învățare pentru cadrele didactice](#) (Comisia Europeană, ediție revizuită, 2026), precum și cu alte documente internaționale în materie, și valorifică politici recente ale unor universități prestigioase (Harvard, MIT, Princeton, Stanford, Yale, KU Leuven). Documentul este supus actualizării periodice, pe măsura evoluției tehnologiilor IA și a practicilor academice în domeniu.

Cadrul legal relevant include Legea învățământului superior nr. 199/2023, Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, Regulamentul (UE) 2016/679 (Regulamentul general privind protecția datelor), Legea nr. 190/2018 și Regulamentul (UE) 2024/1689 privind inteligența artificială (AI Act).

✧ **Notă privind utilizarea IA la redactarea Ghidului**

În procesul de elaborare a prezentului Ghid s-au utilizat instrumente de inteligență artificială generativă (modelul GPT5.6 Sol, dezvoltat de OpenAI, și modelul Claude Opus 5, dezvoltat de Anthropic, utilizat prin aplicația Claude Code), ca suport de documentare, analiză și structurare a conținutului, precum și pentru corecturi gramaticale și îmbunătățiri lingvistice și stilistice. Autorii au verificat sursele citate, au revizuit critic toate textele și își asumă forma finală a Ghidului, inclusiv acuratețea juridică și adecvarea la contextul Facultății de Drept.

